

Genteknologi i mat-, drikke- og bionæringen

NHO Mat og Drikke ønsker velkommen en offentlig debatt og en ny regulering av genteknologi. Moderne genteknologi med CRISPR-teknikken for genredigering i spissen, brukt til gode formål og med en vurde-

ring av relevante «føre var»-hensyn, har potensial til å gi en rekke nye, positive muligheter i mat- drikke og bionæringen.

NHO Mat og Drikke mener

- 1.** Dagens regelverk for genmodifisering er ikke tilstrekkelig fleksibel og tilpasset den nye utviklingen og kunnskapen som genereres på området og trenger fornyelse.
- 2.** Fremtidens lov må ivareta innovasjonspotensial og konkurransekraft i mat- og drikkenæringen nasjonalt og internasjonalt samtidig som det tas nødvendige forsiktighetshensyn.
- 3.** Regelverket i Norge må harmoniseres med EU. Det må være enkelt å forstå og gi enhetlige vilkår for krav til godkjenning og merking. Prosessene for vurdering og godkjenning forutsettes å være raske og effektive.
- 4.** Forbrukerens behov for å kunne ta informerte valg må ivaretas samtidig som kravene type og omfang av merkingen legges på et nivå slik at informasjonsmengden på pakningen ikke blir for stor og uoversiktlig.
- 5.** Det er stort behov for forskningsbasert kunnskap og formidling om moderne genteknologi, herunder oppbygging av norske kompetansemiljøer samt folkeopplysningstiltak fra myndighetene.

Bakgrunn

Genteknologien er i en rivende utvikling, og det er særlig den nye CRISPR-teknikken for genredigering som gir nye og interessante muligheter for en mer produktiv og bærekraftig mat- og drikkeproduksjon. Derfor stilles det nå spørsmål og inviteres til offentlige debatter, både i Norge og resten av verden, ved om det gjeldende regelverket bør mykes opp og fornyes. EU-domstolen slo sommeren 2018 fast at alle organismer fremstilt med genteknologi skal reguleres som genmodifiserte organismer (GMO).

Dagens regelverk for GMO ble utformet for 20 år siden da den genteknologiske utviklingen var i en tidlig fase og gjenspeiler ikke i tilstrekkelig grad dagens teknologiske muligheter på feltet. Samtidig må et nytt regelverk også forebygge de potensielt skadelige konsekvensene som ny teknologi kan føre med seg.

Begrunnelse

Den nye utviklingen innen genteknologi har potensial til å kunne gi en rekke nye, positive muligheter for mat-, drikke- og bionæringen, både i form av tilgang på nye råvarer og ingredienser, redusert svinn i verdikjeden og bedret produksjonsøkonomi. Økt dyrehelse og robusthet i planteforedling er andre gode eksempler. Dette er muligheter som bidrar til en videre bærekraftig utvikling i Norges største fastlandsindustri, som sysselsetter over 50 000 mennesker. Det forutsettes da at utviklingsarbeidet tar de nødvendige forsiktighetshensyn gjennom utredning av konsekvenser.

Næringsmiddelindustrien er globalt konkurranseutsatt. Hele 70 prosent av mat og drikke som omsettes i Norge er utsatt for full internasjonal konkurranse. Det er en gryende importkonkurranse også på varer som er beskyttet av importvernet. For å ivareta og videreutvikle mat- og drikkeindustrien i Norge, er det avgjørende å kunne være konkurransedyktige i markedet, både nasjonalt og internasjonalt. Her er tilgang på innsatsvarer, forutsigbarhet og enhetlige rammebetingelser helt sentrale forutsetninger for å opprettholde verdiskapning og arbeidsplasser.

Ved å legge til rette for at ny teknologi kan utvikles og tas i bruk i samme takt som i andre land vil vilkårene for import, eksport og for varer for innenlandsk bruk bli enhetlige. En forutsetning her er at nytt regelverk harmoniseres med EU og er enkelt å sette seg inn i og forstå, i tillegg til at prosessene for vurdering og godkjenning er raske og effektive. Et særnorsk regelverk må så langt det er mulig unngås.

For at næringslivet raskest mulig skal kunne utnytte teknologien effektivt og trygt til nye innovasjoner med gode formål, er det stort behov for tilgang til kompetanse. Her er det viktig at det legges til rette for økt forskning og utvikling av kompetansemiljøer i Norge, slik at tett samarbeid om anvendte og næringsrettede forskningsprosjekter muliggjøres. Forskningsprogrammer via Norges Forskningsråd for grunnleggende forskning om genteknologi, muligheter for utvikling i mat-, drikke- og bionæringen og konsekvenser for natur, miljø og helse må prioriteres.

Forbrukernes tillit til, og aksept for, de varene som tilbys er en grunnleggende forutsetning for en bærekraftig og lønnsom verdikjede for mat og drikke. Dersom nye innsatsfaktorer basert på genteknologi skal kunne tas i bruk og nye produkter utvikles, må forbrukeren kunne ta informerte valg. Det er her et stort behov for oppdatert informasjon og kompetanseheving, særlig om hva genredigering er og hvilke egenskaper og muligheter ny teknologi kan gi for maten vår.

Ved fremtidige krav til merking av produkter der genteknologi er benyttet, må det påses at kravene til type og omfang av merking på forbrukerpakninger legges på et nivå slik at informasjonsmengden ikke blir for stor og uoversiktlig.

Mat- og drikkenæringen forventer at offentlige myndigheter i stor grad bidrar med folkeopplysningstiltak der også de positive mulighetene som genredigering kan føre til gis plass. Det forutsettes at myndighetene setter av tilstrekkelig med midler øremerket til dette formålet. Informasjonen må være vitenskapelig basert og i en slik form at de enkelte virksomhetene kan vise til denne i dialogen med forbrukeren.

POSISJONSNOTAT

**Genteknologi i mat-, drikke- og
bionæringen**

Forsidefoto: Ilja Hendel

BESØKSADRESSE

Næringslivets Hus
Middelthuns gate 27
0368 Oslo

TELEFON

+47 23 08 86 80

E-POST

firmapost@nhomd.no

www.nhomd.no
